

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **P. M.**, zast. JUDr. Jitkou Kyvalskou, advokátkou, se sídlem Husova 401, Třinec, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 9. 2008, č. j. 17 Cad 64/2008 – 5,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 1. 12. 2006, č. j. X, žalovaná zamítla žádost žalobce o starobní důchod podle ustanovení čl. 48 odst. 1 Nařízení rady (EHS) č. 1408/71. Toto rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 12. 12. 2007.

Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce dne 2. 9. 2008 žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, jíž se domáhal přezkoumání tohoto rozhodnutí.

Usnesením ze dne 15. 9. 2008, č. j. 17 Cad 64/2008 – 5, Krajský soud v Ostravě žalobu jako opožděnou odmítl. Soud uvedl, že bylo-li napadené rozhodnutí žalobci doručeno dne 12. 12. 2007, běžela dvouměsíční lhůta k podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), proti němu do dne 12. 2. 2008. Vzhledem k tomu, že žaloba byla zjevně podána až po uplynutí této zákonné lhůty, dospěl soud k závěru, že byla podána opožděně. Soud proto postupoval podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a žalobu odmítl.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále „stěžovatel“) včas kasační stížnost. Uvedl, že nesouhlasí s tím, že byla jeho žaloba soudem odmítnuta bez toho, že by se soud zabýval jejími skutkovými a právními důvody, což pociťoval jako projev sociální nespravedlnosti. Vyjádřil přesvědčení, že žalovaná svým jednáním poškodila jeho základní občanské právo na starobní důchod za roky odpracované v České republice. Uvedl, že od 18. 6. 1956 do 14. 9. 1970 pracoval na území České republiky ve VŽKG n. p. v Ostravě. Po dosažení věku 65 let (dne 28. 11. 2004) požádal dopisem ze dne 18. 4. 2005 o přepočítání starobního důchodu a o jeho úpravu o rozdíl mezi současně vypláceným starobním důchodem a důchodem přepočítaným podle výše dosahované mzdy v profesi, kterou vykonával v České republice. Žalovaná však na tuto jeho žádost nijak nereagovala. V roce 2006 na jeho popud Sociální pojišťovna uplatnila u žalované nárok na starobní důchod jménem žalobce v souladu s nařízením Rady (EHS) č. 1408/71. Přípisem ze dne 24. 10. 2006 Sociální pojišťovna urgovala u žalované oznámení o tom, v jakém stádiu vyřízení se nachází žádost ze dne 5. 6. 2006, a následná urgence ze dne 14. 8. 2006, ve které žádala o zaslání formuláře E205 CZ a rozhodnutí. Stěžovatel projevil rozčarování nad tím, že o jeho žádosti rozhodla žalovaná po více než třech letech, a to ještě v jeho neprospěch. Byl přesvědčen, že v jeho případě byly splněny veškeré podmínky pro přiznání starobního důchodu, který mu náleží za odpracovaných 17 let a 360 dní na území České republiky. Názor žalované, že na území České republiky po dni 31. 12. 1992 nezískal žádnou dobu pojištění, a starobní důchod mu tudíž nenáleží, považoval za zavádějící a chybný. Uvedl, že k podání žaloby na přezkoumání rozhodnutí žalované nedošlo jeho zaviněním, ale zaviněním žalované, jež vědomě vydala rozhodnutí, které je v rozporu s nařízením Rady (EHS) č. 1408/71. Při posouzení této žaloby byl Krajský soud v Ostravě toho názoru, že byla žaloba podána po uplynutí zákonné lhůty a tedy byla podána opožděně. Podle názoru soudu běžela lhůta pro podání žaloby do dne 12. 2. 2008. K tomu stěžovatel uvedl, že doručení zamítavého rozhodnutí pro něj bylo velikým zklamáním a psychicky jej velmi rozrušilo. Krátce na to v důsledku silné závratě upadl na chodníku a při pádu utrpěl těžký úraz (otřes mozku, fraktury žeber, naražení páteře a ramenních a kyčelních kloubů). V důsledku tohoto úrazu byl zcela paralyzován. Za této situace a v takovém zdravotním stavu nebyl stěžovatel schopen žalobu podat. Jako důkaz těchto tvrzení předložil lékařskou zprávu. Konstatoval, že jestliže zmeškal lhůtu pro podání žaloby, tak k tomuto došlo výlučně z ospravedlnitelných důvodů, které byly vyvolány výše uvedenou nepředvídatelnou událostí. Z uvedených důvodů požádal Nejvyšší správní soud o individuální posouzení jeho případu a prominutí zmeškání lhůty z výše uvedených důvodů, respektive o možnost odstranění, či zmírnění tvrdosti zákona, jelikož aplikace příslušných zákonných ustanovení by pro něj byla příliš tvrdá a vedla by k zvlášť tíživým důsledkům. Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 5. 1. 2009 stěžovatel dodal, že jediným důvodem pro zmeškání dvouměsíční lhůty, trvající ode dne 12. 12. 2007 do dne 12. 2. 2008, běžící pro podání žaloby proti žalované ve výše uvedené právní věci byla skutečnost, že dne 12. 12. 2007 se stěžovatel podrobil operaci prostaty, byl propuštěn do domácího léčení a o Vánocích 2007 při pádu utrpěl úraz, při kterém si poškodil páteř, zlomil žebra a utrpěl otřes mozku. Následně u něj došlo k infekci krve, což mělo za následek vysoké teploty a přechodné poškození sluchu. Ze všech těchto zdravotních důvodů nebyl stěžovatel

schopen pohybu a trpěl velkými bolestmi, na jejichž utlumení užíval léky. Ze zcela objektivních důvodů spočívajících ve zdravotním stavu proto nebyl schopen během výše uvedené dvouměsíční lhůty činit jakékoli úkony směřující k podání žaloby, tj. sepsat a podat žalobu sám, či dokonce vyhledat a kontaktovat právního zástupce vedeného v seznamu České advokátní komory, protože žije ve Slovenské republice. Žalobu tedy podal v době, kdy se jeho zdravotní stav zlepšil.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 2. 2. 2009 žalovaná uvedla, že se ztotožňuje s právním názorem Krajského soudu v Ostravě vyjádřeným v napadeném usnesení a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 625/2005, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud proto považoval za důvod podání kasační stížnosti důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze podat žalobu do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Podle § 72 odst. 4 s. ř. s. nelze zmeškání lhůty pro podání žaloby prominout.

Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl návrh podán předčasně nebo opožděně.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že napadené rozhodnutí žalované obdržel stěžovatel dne 12. 12. 2007. Od tohoto data tedy počala běžet dvouměsíční lhůta pro podání žaloby proti tomuto rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. Posledním dnem lhůty pro podání žaloby bylo úterý 12. 2. 2008. Žalobu však stěžovatel podal dne 2. 9. 2008. Ve smyslu § 72 odst. 4 s. ř. s. nelze zmeškání lhůty pro podání žaloby prominout. Zákonná lhůta pro podání správní žaloby tedy nebyla zachována, a žaloba byla podána opožděně. Podle citovaného ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud usnesením žalobu odmítne, je-li podána opožděně, nestanoví-li tento zákon jinak.

V souladu s názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v jeho předchozí rozhodovací činnosti, soud nemůže prominout zmeškání lhůty pro podání žaloby. Jak zdejší soud uvedl ve svém rozsudku ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 – 65, „*ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., které k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu poskytuje poměrně dlouhou lhůtu dvou měsíců, dává i práva neznalým osobám dostatek času k tomu, aby k ochraně svých subjektivních veřejných práv učinily patřičné kroky, například tím, že vyhledají právní pomoc; právní úpravu poučovací povinnosti v ustanovení § 47 odst. 1 a odst. 4 spr. ř. proto nutno právě v kontextu relativně dlouhé lhůty k podání správní žaloby, jak je stanovena v § 72 odst. 1 s. ř. s., považovat za ústavně zcela konformní, odpovídající ustanovení čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod i čl. 13 a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.).*“

V souladu s tímto závěrem Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 3. 2005, č. j. 5 Azs 317/2004 – 56, konstatoval, že „*ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. vylučuje prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby. Ustanovení § 40 odst. 5 s. ř. s., a tím spíše ustanovení § 58 o. s. ř. zde nelze použít.*“

O nemožnosti přihlédnutí k důvodům, pro které nebyla lhůta dodržena, se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 Ads 4/2004 – 57, kde uvedl, že „*je-li žaloba podána opožděně, nemůže soud zkoumat, z jakých důvodů nebyla dodržena lhůta k podání žaloby, v důsledku jakých skutečností došlo k překročení lhůty, či kdo zmeškání lhůty zavinil. Soud nemůže svým rozhodnutím zmeškání lhůty prominout a žalobou napadené rozhodnutí věcně přezkoumat.*“

Aniž by zpochybňoval závažnost potíží stěžovatele, Nejvyšší správní soud konstatuje, že v souladu s výše citovanými ustanoveními soudního řádu správního a uvedenou judikaturou nemůže soud k jakékoli okolnosti, pro kterou stěžovatel nepodal žalobu v zákonné lhůtě, či věcnému důvodu svědčícímu pro přezkum žalobou napadeného rozhodnutí, při rozhodnutí o odmítnutí žaloby pro opožděnost přihlédnout. Lhůtu pro podání žaloby nelze prominout za žádné situace.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě netrpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a kasační stížnost proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřisluší a žalované právo na náhradu nákladů řízení nenáleží ze zákona

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2009

JUDr. Marie Turková

předsedkyně senátu